

Kursbeskrivning för Medicinsk rätt (15 hp)

1. Allmänt om kursen

1.1 Innehåll och målsättning

Den övergripande målsättningen med kursen är att ge en överblick över vissa centrala delar av den svenska medicinska rätten, dvs. rättsliga aspekter på hälso- och sjukvården och annan medicinsk verksamhet, såsom biomedicinsk forskning, läkemedelsområdet och vissa hälsoskyddsfrågor. Kursen har som målsättning att skapa förutsättningar för studenterna att inta ett analytiskt och kritiskt perspektiv på det medicinerättsliga regelverkets innehåll och tillämpningsområden. Det innebär att studera gällande reglers utformning och genomförande, samt att särskilt diskutera rättsliga gränsdragningar, dilemman och utmaningar med avstamp i aktuella samhällsrelevanta frågor. Kursen är indelad i en allmän och en särskild del. Den allmänna delen inleds med en orientering i vad medicinsk rätt är och i grundläggande rättskällor. Här beskrivs det medicinerättsliga perspektivet och hur den förhåller sig till såväl andra rättsvetenskapliga ämnen som andra vetenskapliga discipliner. I den allmänna delen introduceras även rätten till hälsa som är en central komponent i den medicinska rätten. I den särskilda delen behandlas centrala områden inom den medicinska rätten med fokus på samhällsaktuella frågor.

Kursen innehåller följande kursmoment:

- Introduktion till medicinsk rätt
- Rättsvetenskapliga metoder & medicinerättsliga källor
- Centrala områden inom medicinsk rätt
- Myndighetsspel

Förväntade studieresultat

Kunskap och förståelse

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Visa fördjupad kunskap om och förståelse för den centrala medicinska rätten
- Visa fördjupad kunskap om och förståelse för tillsynsansvaret för hälso- och sjukvården
- Visa fördjupad kunskap om och förståelse för patientens rättsliga ställning och vårdens rättsliga ansvar

Färdighet och förmåga

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Visa fördjupad färdighet och förmåga att identifiera kvalificerade medicinerättsliga problem och frågeställningar
- Visa fördjupad färdighet och förmåga att genom tillämpning av medicinerättsliga regler och kvalificerade juridiska bedömningar, självständigt och kritiskt analysera medicinerättsliga problem och frågeställningar i praktiskt förekommande situationer

- Visa fördjupad färdighet och förmåga att i grupp förbereda och genomföra ett myndighetsspel innehållande såväl skriftliga som muntliga moment

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- Visa förmåga att självständigt och kritiskt bedöma och värdera den centrala medicinska rätten och dess förhållande till medicin och etik
- Visa förmåga att förhålla sig sakligt till de rättskällor som finns på det medicinerättsliga området och till den rättspolitik som förs på området

1.2 Pedagogiken

Undervisningen sker genom seminarium, föreläsningar och ett myndighetsspel (räknas som ett obligatoriskt seminarium). Pedagogiken bygger på problembaserad inläring som förutsätter en hög grad av studentaktivitet både före och vid undervisningstillfällena. Den dominerande undervisningsformen är seminarier, där de allra flesta är case-baserade, dvs. baserade på fallbeskrivningar som studenterna ska lösa. Studenterna förutsätts förbereda seminarierna i mindre grupper (s.k. basgrupper) om tre till fem studenter inför varje seminarium och att de tillsammans i basgrupperna redovisar problemen och möjliga lösningar under seminarierna. Denna pedagogik kräver att varje enskild student i stor utsträckning själv inhämtar de kunskaper som behövs för att kunna tillgodogöra sig de problemuppgifter studenten ställs inför. På detta sätt ges studenterna en aktiv roll i sitt lärande.

2. Närmare om kursens uppbyggnad

De olika kursmomenten

Kursen består av två delar – en allmän och en särskild del. I den *allmänna delen* behandlas medicinerättens karaktärsdrag, rättskällor och metodfrågor. I denna del ingår även en introduktion till rätten till hälsa och hälso- och sjukvårdens organisation. I den *särskilda delen* behandlas centrala teman i den medicinska rätten. Nedan anges i punktform de olika medicinerättsliga teman som kommer att behandlas i de olika delarna.

Allmän del:

- Introduktion till medicinsk rätt
- Medicinerättens karaktärsdrag, rättskällor och metodfrågor.
- Rätten till hälsa som utgångspunkt
- Hälso- och sjukvårdens organisation och styrning

Särskild del

- Hälso- och sjukvårdspersonalens skyldigheter och patientens ställning
- Patientens samtycke och beslutskompetens
- Informationshantering och sekretess inom hälso- och sjukvården
- Religion i hälso- och sjukvården
- Psykiatrisk tvångsvård

- Barn i sjukvården
- Rättsmedicin
- Gränsöverskridande vård
- Tillsyn och upprättelse vid felbehandling
- Organtransplantation
- Vård i livets slutskede

Innehållet i de särskilda delarna kan komma att ändras under kursens gång.

Obligatorier

I kursen är deltagande i *föreläsningarna* frivilligt, men det rekommenderas dock starkt att studenterna deltar i samtliga föreläsningar, då föreläsningar kan innehålla såväl tentamensrelevanta frågor som frågor relevanta för de efterkommande seminarierna.

Seminarierna är obligatoriska och varje student måste närvara vid minst 85 % av seminarierna. Detta innefattar även myndighetsspelet. I undantagsfall, om studenten på grund av allvarlig sjukdom (laga förfall) inte kan närvara vid minst 85 % av seminarierna, kan kursföreståndaren medge dispens från seminarium mot att studenten uppvisar läkarintyg och fullgör en likvärdig uppgift (kompletteringsuppgift) för att kompensera frånvaron. Observera att förvärvsarbete, resor etc. inte utgör grund för att bevilja dispens. Dispens ska normalt sökas i förväg hos kursföreståndaren. I samband med att ansökan behandlas tas ställning till vad studenten – för det fall att den beviljas – ska göra för kompletteringsuppgift. Normalt beslutas att sådan ska bestå i en skrivuppgift. Uppgiften ska vara inlämnad senast före dagen för omtentamen.

Även *tentamen* är obligatorisk och rätt till dispens föreligger inte.

Den som inte har uppfyllt de obligatoriska momenten vid tentamen får inte tillgodoräkna sig sitt betyg på kursen förrän alla obligatoriska moment är genomförda och godkända. Fullgjort obligatorium är giltigt i två år, inklusive den termin som studenten deltagit i kursen.

2.1 Internationella och komparativa inslag på kursen

Kursen är framförallt inriktad på svensk inhemsk rätt, men för att förstå den medicinska rättens särdrag och uppbyggnad är det i vissa fall relevant att behandla såväl EU-rättsligt material som internationella instrument om mänskliga rättigheter. Det kan även förekomma internationella jämförelser i textmaterialet till undervisningen.

2.2 Samverkan med det omgivande samhället

Kursen tar avstamp i centrala delar av den medicinska rätten med fokus på samhällsrelevanta frågor, vilket innebär att undervisningens olika teman i stor utsträckning bygger på aktuella teman. I syfte att visa studenterna hur den medicinska rätten tillämpas i verkligheten kommer studenterna att genomföra ett studiebesök vid en myndighet som arbetar med medicinerättsliga frågor. Dessutom bjuds ledande experter inom olika delar av den medicinska rätten in som föredragshållare.

2.3 Förhållandet till andra kurser på utbildningen

Kursen syftar till att ge kunskaper och förståelse för det medicnrättsliga ramverket. Den medicinska rättens frågeställningar har nära anknytning till andra kurser på juristutbildningen såsom unionsrätt och folkrätt (mänskliga rättigheter), men framförallt ligger fokus på förvaltningsrätt, där medicinsk rätt klassificeras som speciell förvaltningsrätt.

3. Krav för deltagande i undervisningen

3.1 Registrering

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

3.2 Omregistrering

Omregistrering på kursen görs av kursadministratören.

3.3 Avregistrering

En student som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Avregistreringen görs via ditt studentkonto i Ladok. Detta är av stor vikt då du på så sätt räknas som förstagsregistrerad när du registrerar dig nästa gång och därmed är garanterad en plats i gruppundervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag.

Obs! Avregistreringar kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information!

3.4 Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp i Athena måste du vara registrerad på kursen.

De studenter som inte har läst kursen tidigare har förtur till undervisningen och får välja grupp först. Tiden för registrering anges i Athena. För omregistrerade finns det möjlighet att delta i gruppundervisningen endast i mån av plats samt efter principen "först till kvarn".

Gruppindelning för basgrupper görs i samband med kursstart.

4. Studieanvisningar

4.1 Kurslitteratur/läroböcker

Lärobok i ämnet framgår av litteraturförteckning som finns på Athena i samband med kursstart.

4.2 Källmaterial

Relevanta författningar är samlade i en handbok som framgår av litteraturförteckningen.

4.3 Övrigt material

Övrigt studiematerial (inklusive, artiklar, bokkapitel, rättsfall, etc.) läggs ut i Athena under kursens gång. Sammanlagt består studiematerialet av ca 5-600 sidor text.

4.4 Förberedelser inför undervisningen

Det är viktigt att delta i introduktionsföreläsningen där en hel del praktisk information lämnas. Undervisningen ges i form av föreläsningar, obligatoriska case-baserade seminarier och ett obligatoriskt rättegångsspel (myndighetsspel), där studenterna får i uppgift att enskilt och i grupp lösa medicinrättsliga problem utifrån fiktiva fallbeskrivningar. Dessutom ingår ett obligatoriskt studiebesök till en myndighet som arbetar med medicinsk rätt. Inför varje undervisningsmoment läggs material i form av relevant text och rättsliga avgöranden ut på Athena. Materialet återfinns i mappar för respektive undervisningsmoment indelat i föreläsning, seminarium och grupphandledning. Den aktuella texten och avgörandena ska studeras noggrant i dess helhet. Det är viktigt att relevant text och avgörandena har studerats före undervisningen. Inför seminarierna ingår även att lösa seminarieuppgifter och/eller fall. Detta görs både individuellt och i de basgrupper som ni kommer att delas in i vid kursstart.

5. Examination

5.1 Examinationsmoment

Examination sker genom aktiv närvara vid seminarierna och skriftlig hemtentamen. Datum för tentamen och omtentamen finns i Athena och i schemat på kursens hemsida. Att inte uppfylla dessa obligatorier leder till att betyg för kursen inte kan erhållas

5.2 Tillträde till examination

För tillträde till examination fordras att den studerande är antagen till kursen

5.3 Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska som huvudregel göras i Ladok senast 10 kalenderdagar före dag för tentamen (undantag kan behöva göras vid t.ex. röda dagar).

Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. En student som inte anmält sig kan inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betygsskala (AB, Ba, B och U) få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med

tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under ”Funktionsnedsättning”).

5.4 Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad.

Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

Vid hementamen online (digital tentamen i Inespera) kommer utförliga instruktioner att lämnas i Athena.

5.5 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Allt material är godkänt på tentan, men kursmaterialet (såväl kursböcker som studiematerial som läggs ut i Athena inför föreläsning och seminarium) räcker för att besvara frågorna.

Tentamen ska skrivas självständigt och all kommunikation med andra personer eller informationstjänster är således förbjuden. Textjämförelse kommer att utföras vid misstanke om fusk samt som stickprovskontroll. Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna

5.6 Betygskriterier

För kursen tillämpas följande betygskriterier:

Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan

AB (Med beröm godkänd)

Ba (Icke utan beröm godkänd)

B (Godkänd)

U (Underkänd)

Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

- A Uppnår lärandemålen på ett utmärkt sätt.*
- B Uppnår lärandemålen på ett mycket bra sätt.*
- C Uppnår lärandemålen på ett bra sätt.*
- D Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt.*
- E Uppnår lärandemålen på ett godtagbart sätt, men bristfälligheter förekommer.*
- Fx Uppnår lärandemålen på ett bristfälligt sätt.*
- F Uppnår inte lärandemålen.*

5.7 Begäran om omprövning

Begäran om omprövning lämnas på särskild blankett till kursadministratören, som finns i blankettarkivet på hemsidan. Begäran ska vara noga motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas.

6. Funktionsnedsättning

6.1 Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på Studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du hittar hemsidan via Stockholms universitet > Utbildning > Studera med funktionsnedsättning > Ansök om stöd och anpassningar.

När ansökan är mottagen kontaktas du av Studentavdelningen för att boka ett personligt möte. Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som Studentavdelningen utfärdar. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post: viktoria.pettersson@juridicum.su.se.

6.2 Examination vid funktionsnedsättning

Observera att du senast 3 veckor före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratören att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras som önskas. Observera också att tentamensanmälan ska göras på sedvanligt sätt som huvudregel senast 10 kalenderdagar före tentamen (undantag kan behöva göras vid röda dagar). Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp)

eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men senast vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

7. Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursvärdering i slutet av kursen. Kursvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt och de synpunkter och idéer som framförs i kursvärderingen övervägs alltid noga.

8. Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Kavot Zillén

Kursadministratör: Maria Fotiadis Forssjö

Telefon: 08-16 26 37

Rum: C 764

E-post: maria.fotiadis.forssjo@juridicum.su.se